

УДК 616.12-008.331.1-053.5:616.33-002

Т. М. Міхєєва,

Д. Ю. Нечитайло

Буковинський державний медичний
університет, м. Чернівці

ОСОБЛИВОСТІ ПОКАЗНИКІВ РІВНЯ АРТЕРІАЛЬНОГО ТИСКУ В ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ХРОНІЧНОЮ ГАСТРОДУОДЕНАЛЬНОЮ ПАТОЛОГІЄЮ

Ключові слова: діти шкільного віку, вимірювання артеріального тиску, артеріальна гіпертензія, хронічна гастродуоденальна патологія.

Резюме. У статті наведені результати оцінки артеріального тиску (АТ) у 60 дітей шкільного віку з хронічною гастродуоденальною патологією, які знаходилися на лікуванні в гастроентерологічному відділенні МДКЛ м. Чернівці. У 14 дітей було виявлено підвищення артеріального тиску: з них - у 10 дітей спостерігали передгіпертензію, у 4 дітей - артеріальну гіпертензію. Однією з причин артеріальної гіпертензії та розвитку хронічної гастродуоденальної патології може бути порушення нейрогуморальної регуляції внаслідок певних вегетативних розладів.

Вступ

У структурі захворюваності дітей патологія травної системи займає одне з провідних місць. Переважають серед хвороб органів травлення ураження гастродуоденальної ділянки, тобто гастродуоденіти [7]. За даними Державного комітету статистики України, станом на 01 січня 2012 року серед дітей віком до 17 років зареєстровано 1 240 132 випадків захворювання органів травлення. Частота хронічного гастриту і гастродуоденіту в цілому по країні становить 21,09 % [1]. Сьогодні відомо, що патогенез хронічних захворювань гастродуоденальної зони складний та багатогранний. Особливе значення в розвитку цієї групи хвороб належить дисфункції вегетативної нервової системи [1, 6]. При дисфункції надсегментарних вегетативних структур відбувається порушення вегетативної регуляції не тільки травного тракту, але й інших систем, зокрема серцево-судинної [4, 6].

Дисфункція вегетативної нервової системи лежить і в основі порушень роботи серцево-судинної системи, і зокрема в регуляції АТ. Серед цих порушень артеріальна гіпертензія є найбільш поширеною патологією в дітей різного віку. Поширеність АГ на 2012 р. в Україні серед школярів становить від 1 до 14% за даними різних авторів. Артеріальна гіпертензія реєструється в 5,3% школярів, з достовірним переважанням у хлопчиків [5, 2, 3].

Порушення нейрогуморальної регуляції внаслідок вегетативних розладів є актуальним для вивчення взаємозв'язків між АГ та клінічним перебігом хронічних гастродуоденітів у дітей. Цьому питанню приділяється дещо недостатньо

уваги як з боку практичних педіатрів, так і науковців.

Мета дослідження

Проаналізувати взаємозв'язки між хронічною гастродуоденальною патологією і рівнем АТ у дітей шкільного віку.

Матеріал та методи

Було обстежено 60 дітей шкільного віку (34 хлопчика, 26 дівчаток) які знаходилися на лікуванні у гастроентерологічному відділенні МДКЛ м. Чернівці з хронічною гастродуоденальною патологією. Верифікація діагнозу хронічний гастродуоденіт здійснювалась відповідно до Наказу МОЗ України №53 від 29.01.2013р. "Про впровадження протоколів лікування дітей за спеціальністю " Дитяча гастроентерологія"". Умовно всіх дітей розподілили на 3 вікові групи: учнів 5-7-х класів (20 дітей) - 1-а вікова група; учнів 8 та 9 класів (20 дітей) - 2-а група; 10 та 11 класи (20 дітей) - 3-я група. Статеву структуру груп наведено в таблиці 1.

Застосовувалися наступні методи дослідження: клінічні, антропометричні, інструментальні. Скринінгове вимірювання АТ проводили тричі з інтервалом 3 хвилини на плечовій артерії за допомогою автоматичних тонометрів Microlife, Little Doctor, AND та верифікували з механічними тонометрами Micro-life з манжетками розміром відповідно до віку дитини, різниця між вимірами різними апаратами в нашому дослідженні не перевищувала 5 мм. рт. ст. Використовували наступні розміри манжеток: для дітей 7-10 років - 8,5x17 см., 10-12 років - 10 x 22 см., для дітей

Таблиця 1

Розподіл школярів за віковими групами залежно від статті

Стать	Групи школярів			
	1-а група	2-а група	3-я група	Всього разом
Хлопці	11 (55%)	8 (40%)	13 (65%)	32 (53%)
Дівчата	9 (45%)	12 (60%)	7 (35%)	28(47%)
Всього	20(100%)	20(100%)	20(100%)	60(100%)

старше 12 років - 13 x 26 см.

Обговорення результатів дослідження

В обстежених дітей розподіл хронічної гастродуоденальної патології був наступним: у 25(41%) дітей виставлений діагноз хронічний поверхневий гастродуоденіт, у 20 (34%) дітей - хронічний гіперпластичний гастродуоденіт, у 15(25%) дітей - хронічний ерозивний гастродуоденіт (рис.1).

У майже всіх вищевказаних школярів виявили такі вегетативні розлади: підвищену пітливість, похолодання чи оніміння кінцівок, відчуття серцебиття, утрудненого дихання, порушення функції

травного тракту, головний біль, швидку втомлюваність, порушення сну.

Середній показник артеріального тиску в школярів під час першого вимірювання становив $125,52 \pm 1,2 / 70,9 \pm 0,99$ мм. рт. ст. Відповідно для другого вимірювання він складав $124,72 \pm 1,04 / 72,4 \pm 0,94$ мм. рт. ст., для третього - $121,16 \pm 1,2 / 72,1 \pm 0,80$ мм. рт. ст. Загалом, середній показник артеріального тиску в обстежених дітей дорівнював $122,88 \pm 1,2 / 71,81 \pm 0,80$ мм. рт. ст. Отримані дані наведені в таблиці 2.

В обстежених школярів у 10-ти дітей (16,6%) показники АТ знаходились у 90-95 % пер-

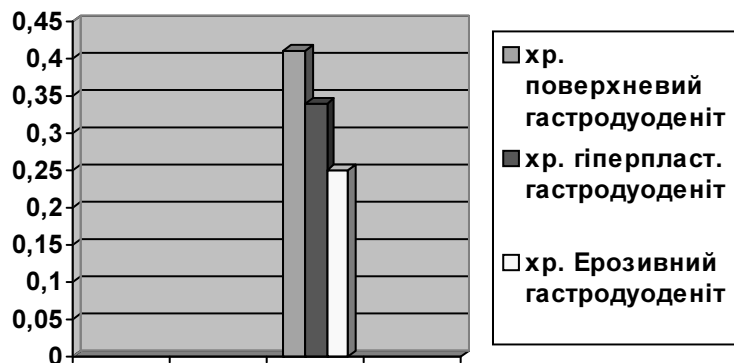

Рис. 1. Структура гастродуоденальної патології в обстежених дітей

Таблиця 2

Середні показники АТ в усіх групах

№ вимірювання АТ	Артеріальний тиск (М±m)	
	систолічний АТ	діастолічний АТ
1-ше вимірювання	$125,52 \pm 1,2$	$70,9 \pm 0,99$
2-ге вимірювання	$124,72 \pm 1,04$	$72,4 \pm 0,94$
3-тє вимірювання	$121,16 \pm 1,16^*$	$72,1 \pm 0,80$
Середнє значення	$122,88 \pm 1,2$	$71,81 \pm 0,80$

примітка * - вірогідність різниці між першим вимірюванням та наступними вимірюваннями $p < 0,05$

центильному коридорі за віком, статтю та зростом дитини, що можна було розцінювати як передгіпертензію. У 4 дітей (6,6 %) - показники АТ перевищували 95 %. Показники АТ у обстежених дітей, залежно від вікових груп були наступними (рис.2).

- у 1-й віковій групі - нормальний АТ був зареєстрований у 17 дітей (28%), АТ, який знаходився у 90-95 % перцентильному коридорі - у двох дітей (3%), АТ вище 95 % - у 1(1%) дитини;

- у 2-й віковій групі - нормальний АТ був зареєстрований у 16 дітей (26 %), АТ, який знаходився у 90-95 % перцентильному коридорі - у трьох дітей (5 %), АТ вище 95% - у 1 (1 %) дитини;

- у 3-й віковій групі - нормальний АТ був у 12 дітей (20 %), АТ, який знаходився у 90-95 % перцентильному коридорі - у п'ятьох дітей (8 %), АТ

вище 95 % - у двох(3%) дітей.

Потрібно зазначити, що тенденція до підвищення АТ серед обстежених школярів частіше спостерігалася у хлопців, причому це стосується всіх трьох вікових груп (рис.3).

- 1-й віковій групі: передгіпертензію виявлено в 1-го хлопця, в 1-ї дівчини, гіпертензію - в 1-го хлопця, у дівчат - не спостерігалася;

- 2-й віковій групі: передгіпертензію виявлено у двох хлопців, в 1-ї дівчини, гіпертензію - в 1-го хлопця, у дівчат - не спостерігалася;

- 3-й віковій групі: передгіпертензію виявлено у трьох хлопців (15 %), у 2-х дівчат, гіпертензію - в 1-го хлопця, в 1-ї дівчини.

Таким чином, у хлопців спостерігається більша схильність до підвищення АТ, починаючи з молодшої вікової групи обстеженої нами. Наші дані співпадають з даними А.П. Волосовця і С.П.

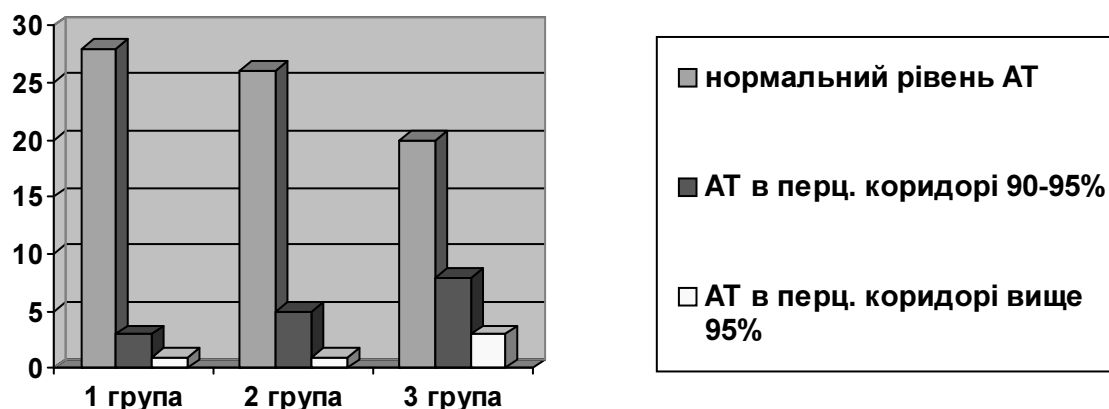

Рис.2. Показники АТ у дітей із трьох вікових груп

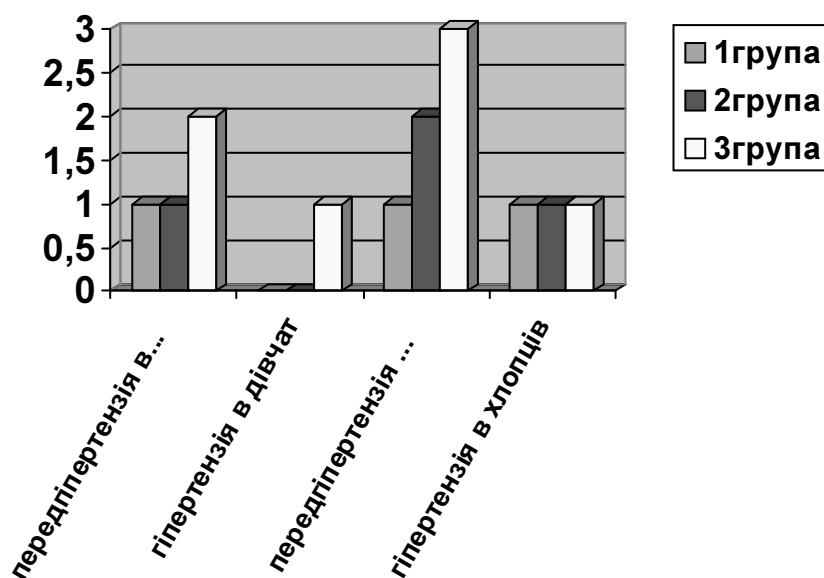

Рис.3. Показники АТ у вікових групах залежно від статті

Кривоустова [2], де вегетативна дисфункція веде до зміни периферійного опору судин і підвищення АТ.

Необхідно відмітити, що серед дітей із хронічним ерозивним гастродуоденітом з підвищеною кислотоутворюючою та секреторною функціями шлунка кількість осіб з підвищеним АТ була найбільша - у 6 дітей. При менш агресивних формах перебігу гастродуоденальної патології підвищення АТ спостерігалось рідше - по 4 випадки (рис.4).

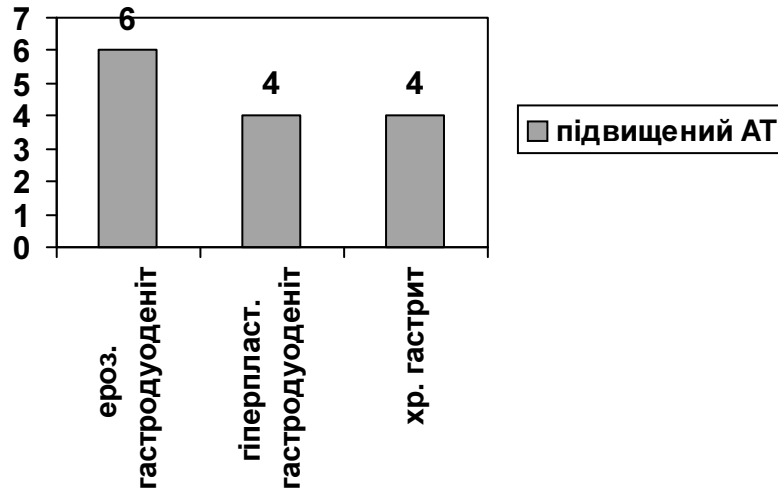

Рис. 4. Розподіл по нозологіям серед дітей із підвищеним АТ

патології у школярів може бути опосередковано пов'язано з підвищенням рівня АТ у дітей, тому слід звертати увагу на більш детальне дослідження стану серцево-судинної системи у таких дітей.

Перспективи подальших досліджень

Подальше дослідження потребує обстеження вегетативного статусу та стану мікроциркуляції в дітей з хронічною гастродуоденальною патологією.

Література. 1. Боброва О.В. Епідеміологічні аспекти перебігу хронічної гастродуоденальної патології у дітей / О.В. Боброва, Н.І. П'янова // Сучасна гастроентерол.-2012.-№2.-С.-33-36.; 2. Волосовец А.П. Артериальна гіпертензія у дітей і підлітків: сучасні підходи к діагностиці та ліченню / А.П. Волосовец, С.П. Кривоустов, Т.С. Мороз // Therapia. - 2010. - № 2 (44). - С. 25-27.; 3. Коренев Н.М. Первичная артериальная гипертензия у подростков: распространенность, механизмы формирования, подходы к лечению / Н.М.Коренев, Л.Ф.Богмат, Е.М.Носова, В.В.Никонова // Укр. Кардіол. ж.-2010. - № 5. - С.14-16.; 4. Личковська О.Л. Вегетативні розлади у дітей з патологією верхніх відділів травного каналу: віковий аспект / О.Л. Личковська // Практична медицина.-2009.-Т.Х, №6.-С.110-113; 5. Майданник В.Г. Артеріальна гіпертензія у дітей: діагностика та лікування / В.Г. Майданник, М.В. Хайтович // Внутренняя медицина. - 2008. - № 3(9). - С. 22-25.; 6. Ніколаєва О.В. Функціональний стан серцево-судинної системи при вегетативній дисфункції у дітей з хронічною патологією травної системи / О.В. Ніколаєва, О.В. Омельченко // Експерим. і клінічна

Вищезазначені дані вказують на певний взаємозв'язок між видом гастродуоденальної патології та підвищеним АТ, але це питання потребує подальшого вивчення.

Висновки

1. Одним із ключових механізмів у розвитку артеріальної гіпертензії та хронічної гастродуоденальної патології є вегетативна дисфункція.
2. Наявність хронічної гастродуоденальної

мед.-2010.-№4.-С.83-85; 7. Сорокман Т. В. Хронічні гастродуоденальні захворювання в дітей / Т.В.Сорокман, С.В.Сокольник //Чернівці: БДМУ, 2010.-188с.

ОСОБЕННОСТИ ПОКАЗАТЕЛЕЙ УРОВНЯ АРТЕРИАЛЬНОГО ДАВЛЕНИЯ У ДЕТЕЙ ШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА С ХРОНИЧЕСКОЙ ГАСТРОДУОДЕНАЛЬНОЙ ПАТОЛОГИЕЙ

Т.Н. Михеева, Д.Ю.Нечитайло

Резюме. В статье приведены результаты оценки артериального давления (АД) у 60 детей школьного возраста с хронической гастродуоденальной патологией, находившихся на лечении в гастроэнтерологическом отделении ГДКБ г. Черновцы. У 14 детей было выявлено повышение (АД): из них - у 10 детей - передгипертензию, у 4 детей - артериальную гипертензию (АГ). Одной из причин артериальной гипертензии и развития хронической гастродуоденальной патологии может быть нарушение нейрогуморальной регуляции вследствие вегетативных расстройств.

Ключевые слова: дети школьного возраста, измерение артериального давления, артериальная гипертензия, хроническая гастродуоденальная патология.

FEATURES OF DATA OF BLOOD PRESSURE LEVEL IN SCHOOLAGE CHILDREN WITH CHRONIC GASTRODUODENAL PATHOLOGY

T.M. Mikheeva, D.Y.Nechytailo

Objective: Evaluation of blood pressure level in school age children with chronic gastroduodenal pathology.

Methods: We examined 60 children of school age (including

34 boys, 26 girls) with chronic gastroduodenal pathology who were treated in the gastroenterology department of Chernivtsi city hospital. Conventionally, all children were divided into 3 age groups: 1st group included children enrolled in the 5-7th grade (20 children), the 2nd group - 8 and 9 classes (20 children), 3rd group - 10 to 11 classes (20 children). We used the following methods: clinical, anthropometric, instrumental. Blood pressure measurement was carried out three times at intervals of 3 minutes on the brachial artery using an automatic blood pressure monitors Microlife, Little Doctor, AND and mechanical Microlife blood pressure monitors with cuffs of different sizes according to age.

Results: Emphasis was conducted on the measurement of blood pressure. High blood pressure was found in 14 children, in 10 children blood pressure was between 90-95 % per cent corridor that meant prehypertension, 4 children - had blood pressure dominated more than 95%, that meant hypertension. High blood pressure was observed with prevalence in boys than in girls

mostly of high school age. All children with hypertension had gastroduodenal pathology.

Conclusions: One of the key mechanisms in the development of hypertension and chronic gastroduodenal pathology is vegetative dysfunction. The presence of chronic gastroduodenal pathology may be indirectly associated with high blood pressure in children, and these children may require more detailed study of the cardiovascular system.

Key words: school-age children, blood pressure, hypertension, chronic gastroduodenal pathology.

Bukovyna state medical University (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. - 2014. - Vol.13, №1 (47). - P.84-88.

Надійшла до редакції 15.02.2014

Рецензент – проф. Т.В.Сорокман

© Т.М. Міхєєва, Д.Ю. Нечитайло, 2014